

БОЙКО А.С., магістрант, м.Ірпінь, Національний університет Державної податкової служби України

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сьогодні інноваційний напрям розвитку сучасного підприємства є базовою стратегією для бізнесу, де знання разом із соціальним капіталом створюють конкурентні переваги. Інноваційні процеси стають головним джерелом економічного зростання. Загострення ж конкурентної боротьби, що спостерігається зараз на світовому ринку, та зниження конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, обумовлюють необхідність чіткої стратегії інноваційного розвитку. За таких умов необхідний інноваційний розвиток вітчизняних підприємств, який перш за все дозволив би їм вдосконалюватися, стати більш інвестиційно-привабливими, та як наслідок — конкурувати з іноземними фірмами. Саме це і обумовлює актуальність обраної теми, адже будь-яке підприємство на ринку товарів та послуг може успішно конкурувати лише за умови використання нових продуктів чи процесів їх виробництва та споживання. Така діяльність підприємства має інноваційний характер і відіграє ключову роль в його життєдіяльності.

У вітчизняній економічній науці дослідженням даного питання присвячені роботи багатьох науковців. Серед них варто відмітити М.Г.Білопольський, С.М.Ілляшенко, В.І.Ландик, П.П.Микитюк, В.Є.Новицький, Л.М.Романюк, С.О.Тивончук та ін.

Розробка стратегії інноваційного розвитку передбачає прийняття стратегічних завдань, оцінку можливостей та ресурсів для їх виконання; аналіз альтернатив; підготовку конкретних програм, проектів, бюджетів; оцінку сильних та слабких сторін діяльності суб'єктів зі врахуванням обраних цілей. Аналізується стан розвитку науково-інноваційної сфери, види існуючих науково-інноваційних структур, напрями їх діяльності та можливість конкуренції між ними, перспективи розвитку[4]. Вибір підприємством інноваційної стратегії залежить від багатьох чинників, серед яких: умови і фактори зовнішнього

середовища, сфера діяльності підприємства, номенклатура та асортимент її продукції, тривалість життєвого циклу товарів, її можливість здійснювати моніторинг науково-технічної інформації щодо ринку новацій, рівень науково-технічного та технологічного потенціалу[2].

Аналізуючи переваги стратегії інноваційного розвитку підприємства, варто відзначити, що за даними упровадження інновацій на промислових підприємствах України у 2009-2012 рр. зростає питома вага підприємств, що застосовували інновації, на 1,3%. Збільшилася також кількість підприємств, що впроваджували нові технологічні процеси - на 467 од., серед них 38 од. використовували маловідходні та ресурсозберезувальні технології. Зростає і кількість інноваційних видів продукції - на 830 од. (див. табл. 1).

Таблиця 1 – Упровадження інновацій на промислових підприємствах України у 2009-2012 рр.

рік	питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	упроваджено нових технологічних процесів	у т.ч. мало-відходні, ресурсозберезувальні	освоєно виробництво інноваційних видів продукції	З них нові види техніки	питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
2009	11,5	1419	634	2526	881	6,7
2010	10,8	1569	680	2446	758	5,9
2011	10,7	1893	753	2685	641	4,8
2012	11,5	2043	825	2759	663	5,1

Кількість підприємств, що впроваджували нові технологічні процеси, у 2012 р. зростає порівняно із 2011 р. на 339 од., або у 3 рази, порівняно з 2010 р. - на 375 од., або у 3,79 рази, порівняно із 2009 р. - на 252 од., або у 2 рази. Збільшилося також число підприємств, що застосовували маловідходні та ресурсозберезувальні технології, а також тих, що виробляли інноваційну продукцію.

Збільшення питомої ваги підприємств, що займалися інноваціями, у 2012 р. пов'язано насамперед із необхідністю здійснення інноваційної діяльності такими провідними підприємствами[1].

Основними проблемами, що перешкоджають розвитку стратегії інновацій є недостатня фінансова підтримка держави, нестача власних коштів, відсутність фінансових коштів у замовника; низький платоспроможний попит на продукцію, великі витрати на нововведення; високий економічний ризик, тривалий термін окупності нововведення; відсутність попиту на продукцію, нестача кваліфікованого персоналу, нестача інформації про нові технології, нестача інформації про ринку збуту, відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами, недосконалість законодавчої бази. Адже головним виміром інвестиційно-інноваційні діяльності є її результати. Результати показують, яким чином вона вплинула на розвиток підприємства, до чого призвела[3].

З огляду на висвітлені недоліки постає необхідність висунути пропозиції щодо усунення даних проблем: заміна знятої з виробництва продукції; розширення асортименту продукції; збереження та розширення традиційних ринків збуту в Україні; створення нових ринків збуту за межами України; забезпечення відповідності сучасним правилам і стандартам; підвищення гнучкості виробництва; зростання виробничих потужностей; скорочення витрат на заробітну плату; скорочення матеріальних витрат; скорочення енергетичних витрат; зниження забруднення навколишнього середовища; поліпшення умов праці[5].

Отже, інноваційна діяльність завжди пов'язана із численними ризиками, що суттєво впливає на рівень економічної безпеки підприємства. Тому задля її забезпечення вихідною невід'ємною умовою реалізації стратегії має бути чіткий аналіз зовнішнього і внутрішнього середовищ, інноваційної ситуації, ресурсів, здібностей і можливостей підприємства. Використання переваг і особливостей обраної стратегії можливе тільки за умови їх об'єднання в систему стратегічного управління господарською діяльністю, яка буде спрямована на інноваційний розвиток підприємства. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства повинна стати чинником розвитку, який дозволить досягти реальних позитивних економічних і соціальних результатів та побудувати національну економіку,

здатну сприймати і сприяти широкомасштабному використанню світових знань у всіх її сферах й секторах.

Підвищення інвестиційно-інноваційної активності вітчизняних підприємств та залучення для подальшого розвитку економіки іноземного капіталу має визначальне значення на досягнення значних зрушень у процесі структурної трансформації економіки України.

Список літератури:

1. *Андибур А.П.* Визначення пріоритетів інноваційних стратегій підприємств як передумова ефективного управління [текст] / А. П. Андибур // Проблеми науки. – 2011. – № 2. – С. 9–15.
2. *Гречан Н.В.* Основи визначення інноваційного розвитку економіки [текст] / А. П. Гречан // Економіка та держава. – 2012. – № 8. – С. 12–14.
3. *Данилишин Б.В.* Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні : шляхи поліпшення їх використання [текст] / Данилишин Б.В. // Економіка України. – 2010. – № 1. – С. 71–72.
4. *Ладика С. В.* Інноваційний потенціал: сутність і основні визначення [текст] / С. В. Ладика // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 20. – С. 17–20.
5. *Пастухова В.В.* Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність : монографія [текст] / Пастухова В. В. // Фінанси України. — 2012. — №820. — С. 106-113.